

Täysistunto

Torstai 25.11.2021 klo 15.59—19.08

7. Lakialoite laiksi luonnonsuojelulain 49 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 19/2021 vp Jari Myllykoski vas ym.

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ympäristövaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 45 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Avaan keskustelun. Esittelypuheenvuoro, edustaja Myllykoski, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.58 **Jari Myllykoski vas** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puheenjohtaja! [Toimi Kankaanniemi: Puhemies!] — Puhemies, mutta arvoisa kuitenkin.

Nyt käymme lähetekeskustelua lakialoitteesta laiksi luonnonsuojelulain 49 §:n muuttamisesta, jonka tarkoituksena on mahdollistaa lintudirektiivin 9 artiklan 1 kohdan mukaisella poikkeusluvalla tapettujen valkoposkikihanhien ja merimetsojen haltuunotto ja hyödyntäminen. Olemme tilanteessa, missä hallitusohjelmaan on kirjattu tavoite ruokahävikin pienentämisestä. Kun katselee noita leipäjonoja, vaikkapa Hurstin leipäjonoa, niin korttelia kiertävä väki jonottaa ruokaa, ja luonnonsuojelulain tulkinnan mukaan me joudumme karotusmielessä kohden ammutun linnun joko hautaamaan maahan tai polttamaan. Tämä on ristiriitaista siinä suhteessa, että ravinnoksi kelpaava linnun ruho joudutaan hävittämään, ja se on epämoraalista ja epäeettistä. On jollakin tavoin käsittämätöntä, ettemme voi hyödyntää tätä lintua.

Jos ajatellaan, että poikkeuslupia annettiin vuoden 20 aikana 3 550 pelkästään valkoposkikihanhien osalta Itä-Suomen alueelta, niin se tarkoittaisi yli 15:tä tonnia ravinnoksi kelpaavia ruhoja. Jos ajatellaan, että me emme saisi hyödyntää tätä lintua, niin on kummallista.

EU-lintudirektiivi ei sinällään kiellä, se antaa kansalliselle lainsäädännölle täyden mahdollisuuden hyödyntää tätä lintua, ja mikä hieman ihmeellistä, kyllä ely-keskus on jo antanut haltuunottoluvan kahdessa tapauksessa Suomessa. Eli tulkinta on hieman epämääräinen ja ristiriitainen. Meidän tarvitsee pystyä huomioimaan se, että me maksamme miljoonia satovahinkoja vuodessa, ja sitten kun siihen lasketaan vielä päälle tämä ruoan arvo, jos ajatellaan, että yhdestä ruhosta saisi jonkun keittiömestarin mukaan neljästä kuuteen ravintola-annosta, niin me pyörimme siellä lähes 10 miljoonassa koko rahallisen tappion äärelä, mikä on käsittämätöntä.

Tämä lakialoite ei siis havittele näitä kahta lintua metsästettäväiksi lajeiksi vaan vain poikkeusluvalla vahinkojen ehkäisemiseksi kohden ampumista. Meillä käytetään näitä lupia. Hyödyntäminen on mahdollista Virossa, Tanskassa ja Ruotsissa. Olemme siis poikke-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 140/2021 vp

us tässä Itämeren ranta-alueilla olevista maista. Nämä kannat ovat niin vahvat, että ei ole mitään pelkoa siitä, että nämä lintulajit uhanalaistuisivat. On laskettu, että Suomessa näitten vahinkojen määrää pitäisi arvioida myös sen perusteella, että Rauman sataman laajennustyömaa vaikeutuu, ja minun saamani tiedon mukaan se tarkoittaa kustannuksia 2 miljoonaa, kun poikkeuslupaa ei voida käyttää. Tärkeintä olisikin tässä, että ehkä näitten laijen hyväksyttävyyks olisi parempi, jos ne kuitenkin päätyisivät ikään kuin riistalihaksi. Edelleen totean, että todellakin kysymys on tässä kohtaa vain näistä kahdesta lintulajista.

Arvoisa puhemies! Olin varautunut käyttämään koko 10 minuuttia, mutta se pääviestini on varmasti aivan selkeä. Emme voi hyväksyä tätä moraalitonta menettelyä, mikä tällä hetkellä Suomessa ympäristöviranomaisten johdosta tapahtuu tässä maassa. Viranomainen tälläkin hetkellä voisi mahdollistaa tapetun linnun hyödyntämisen, vaikka sitä perustellaan, että se on luonnonsuojelulain hengen vastaista. Ei se näin ole. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia asian esittelystä. — Edustaja Laiho poissa, edustaja Vestman poissa, edustaja Ovaska poissa. — Ledamot Norrback.

18.05 Anders Norrback r: Kiitos, arvoisa puhemies! Edustaja Myllykosken esittelyn jälkeen ei voi muuta kuin yhtyä siihen. Ei ole paljon lisättävää.

Tämä on kuitenkin erittäin tervetullut aloite. Nykylainsäädäntö, tai lähinnä nykykäytäntö, on maalaisjärjellä ajateltuna puutteellinen ja ristiriidassa, kaiken metsästyksen liittyvän moraalien ja etiikan vastaista. Ruoantuottajana ja kotimaisen ruoan puolestapuhujana tuntuu uskomattomalta, että hyvä riista tuhotaan, kun samalla keskustellaan ruoan hävikistä ja päästöistä.

Ärade talman! Jag vill börja med att tacka initiativtagarna och framför allt ledamot Myllykoski för det här utmärkta initiativet. Det handlar ju om två fågelarter som är skyddade på grund av att de skulle vara utrotningshotade. Den åsikten delar jag inte, och inte heller de som bor i de områden där skarven och den vitkindade gåsen förorsakar stora skador.

Det är ju så att det ibland beviljas tillstånd att avliva — eller i mina ögon mörda — de här fåglarna. Vi kan inte ha det så. Det här måste överföras så att det blir fråga om det som ingår i jaktetiken, det vill säga att när man avlivar ett djur så gör man det med respekt för djuret, och den respekten ska hålla i hela kedjan så att man också använder bytet. Jag understöder förstås varmt det här förslaget. Jag hör också till en av undertecknarna. — Tack.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Simula poissa, edustaja Koponen, Ari, poissa, edustaja Kärnä poissa, edustaja Kiviranta poissa, edustaja Eestilä poissa, edustaja Kopra poissa. — Ledamot Strand.

18.07 Joakim Strand r: Tack, ärade talman! Haluan myös omalta osaltani kiittää edustaja Myllykoskea. Yleensä kun Myllykoski lähtee muitten kanssa keräämään nimiä, niin niitä tulee yli sata ja siinä on hyviä aloitteita. Ollaan tehty yhteistyötä jo viime kaudella muun muassa maksuhäiriömerkintöjen osalta, ja koska sekin saatiin maaliin, niin ehkä me saisimme joskus jotain järkeä myös tähän asiaan.

Ledamot Norrback pratade redan utmärkt om det här ärendet och jag undertecknar vartenda ord han sade. I synnerhet när det gäller skarven så vet vi som bor på bland annat väst-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 140/2021 vp

kustan att det är ett sådant evighetsproblem att man nästan skäms att fortfarande stå och prata om det. Jag grävde i min e-post här nyligen och hittade 10 år gamla e-post där samma ärende behandlas om och om igen, men vi får tro och hoppas att det här är ett steg i rätt riktning och att ärendet framskrider. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. Ledamot Ollikainen borta. — Edustaja Kaunisto, olkaa hyvä.

18.08 Ville Kaunisto kok: Arvoisa herra puhemies! Kiitos edustaja Myllykoskelle tästä lakialoitteesta ja sen kuuluisan maalaisjärjen mukaan tuomisesta tähän keskusteluun.

Kuten lakialoitteessa lukee, niin ely-keskus on myöntänyt sekä viime että ensi syksyksi poikkeuslupia 3 555 valkoposkihanhen ampumiseksi. Kannan valtavaa kasvua pitäisi itse asiassa pystyä kontrolloimaan yhä vahvemmin, mutta jos puhutaan nyt vain tästä lakialoitteesta, niin on täysin käsittämätöntä, että tällainen tapettu lintu pitää polttaa tai haudata sen sijaan, että sitä voitaisiin syödä. Käsitykseni mukaan kyseessä on vielä erittäin hyvänmaakuinen riista, joten ei tämä mene maalaisjärkeen kyllä millään. Ihmettelen vain syvästi sitä, mikä se taho on, joka tätä asiaa tällä hetkellä jarruttaa, koska tästä on keskusteltu jo aikaisemmin, ja koen sen asiana, jota olisi syytä nyt edistää vauhdilla. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kankaanniemi, olkaa hyvä.

18.09 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Minäkin kiitan edustaja Myllykoskea hyvin asiallisesta ja tärkeästä aloitteesta, joskin aika pieneltä tuntuvasta asiasta. Tällainen kansan yleisen oikeustajun vastainen tilanne on syytä pyrkiä saamaan historiaan. On käsittämätöntä, että jo tähän mennessä tähän ei ole löytynyt ratkaisua, joka olisi perusteltavissa. Käytitte, edustaja Myllykoski, sanaa ”moraaliton”, ja kyllähän tässä sellaisesta on kysymys, kun ajatellaan, että hyvää, ihmiselle ruoaksi kelpaavaa lihaa hävitetään tällä tavalla polttamalla tai hautaamalla. Ei sen näin pitä olla.

Arvoisa puhemies! Tässä yhteydessä voi tietysti pohtia sitäkin, miksi esimerkiksi näitä valkoposkiahania ei voida vähentää enemmänkin ja käyttää niitä sitten elintarvikkeena. Siellä on taustalla ymmärtääkseni EU-direktiivit, luontodirektiivi ja lintudirektiivi, ja muistan, kun lähes 30 vuotta sitten, kun käsiteltiin näitä EU-säädöksiä, tämä ja muutama muu meillä pääsi menemään sinne liittymissopimukseen ilman varaumia. Jotkut muut jäsenmaat ovat siinä vaiheessa tehneet varaumia ja saaneet sitten järkeviä mahdollisuuksia kansallisesti liikkua näissä säädöksissä ja hoitaa sitä asiaa toisella tavalla kuin meillä.

Tässä lihan käytössä — ymmärsin, että Virossa, Tanskassa ja Ruotsissa voidaan menetellä näin kuin tässä aloitteessa todetaan — tulee eteen se kysymys, ovatko todella direktiivit esteenä tämän avaamiseksi ja muuttamiseksi vai eivät.

Toivonkin lämpimästi, että valiokunta ottaa tämän laajasti kannatetun aloitteen käsitteilyyn pikaisesti, selvittää nämä asiat ja esteet ja tekee meille kansallisesti viisaan, vastuullisen ja moraalinkin täyttävän mietinnön ja että hyväksytään tämä täällä eduskunnassa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ledamot Ollikainen, var vänlig.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 140/2021 vp

18.12 **Mikko Ollikainen r:** Ärade talman, arvoisa puhemies! Kuulun siihen joukkoon, joka on allekirjoittanut tämän lakialoitteen, ja haluan kiittää kollega Myllykoskea, edustaja Myllykoskea, että laitate tämän asian vireille.

Tähän asiakokonaisuuteen liittyen hyväksyimme tänään yksimielisesti ympäristövaliokunnassa mietinnön laista rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennaltaehkäisemisestä ja korvaamisesta. Mietintöön sisältyi kaksi lausumaehdotusta liittyen lintudirektiivin mahdollistamien poikkeusmenettelyjen joustavaan soveltamiseen merimetsokannan aiheuttamien vahinkojen ennaltaehkäisemiseksi ja merimetson kaupalliselle kalastukselle aiheuttamien vahinkojen ehkäisemiseen ja tukijärjestelmän valmisteluun. Elikkä olemme jo osaltaan käsitelleet tätä asiaa, mutta tähän sitten jatkuu, ja hyvä näin.

I höst får man med undantagstillstånd skjuta 16 000 vitkindade gäss i Finland. Det är dock förbjudet att inneha eller tillreda köttet. Köttet ska, precis som man har sagt här, grävas ner eller brännas, och det här känns ju nog kanske lite konstigt om man uttrycker det milt. Det samma gäller också skarven, och det tänker jag återkomma till.

I exempelvis Sverige, Danmark och Estland är det tillåtet att tillreda kött från vitkindad gås. Nu är det nog hög tid att vi även i Finland tar till åtgärder för att minska på matsvinnet. Det är även en skrivning som finns i regeringsprogrammet, som bland annat ledamot Myllykoski lyfte fram.

Arvoisa puhemies! Vuosien myötä on ilmennyt joitakin tapauksia, joissa merimetsoa on yritetty hyödyntää ruoanlaitossa Suomessa. Yksi näistä tapahtui kotikunnassani Maalahdessa aika tarkkaan kolme vuotta sitten. Silloin meidän lounasravintolamme, yksi niistä, ilmoitti tarjoilevansa Ahvenanmaalla pyydystettyä merimetsoa. Ely-keskus kuitenkin puutui asiaan heti siitä kuultuaan, vuorokauden sisällä, sillä tämä linnun haltuun ottaminen on kiellettyä Manner-Suomessa. Merimetsopataa ei siis syöty. Jotta Ahvenanmaalta tuotua lihaa olisi voinut tarjoilla, olisi tähän tarvittu poikkeuslupa.

Tämä tapaus osoittaa nykyisen lain puutteellisuutta. Todettakoon myös tässä yhteydessä, että merimetsoja koskevien poikkeuslupien käsittelyajat vuonna 2018 olivat keskimäärin 9,69 kuukautta elikkä melkein 10 kuukautta.

Merimetsa on paikallinen riesa meillä rannikolla. Ely-keskuksen reagointi merimetsopadan syömiseen ja sen kieltäminen vuorokauden sisään koettelivat kyllä kieltämättä uskottavuutta kansalaisten keskuudessa, varsinkin kun Ahvenanmaalla sitä saa syödä. Näen, että valkoposkihanhen ja merimetson haltuunotto antaisi myös ammattikalastajille kannustimen ennaltaehkäistä lintujen aiheuttamia vahinkoja.

Tuen lämpimästi tätä lakialoitetta ja toivon nyt, että se otetaan aika nopeasti käsittelyyn valiokunnissa. Nähdäkseni valkoposkihanhi ja merimetsa eivät enää ole uhanalaisia, ja tämä tosiseikka tulisi kyllä nyt hyväksyä.

Skarven ska alltså ses som en resurs. Då ska vi kunna utnyttja den också. Således stödjer jag även stamvårdande jakt på skarv, men detta är nu ett första steg, så jag stödjer lagförslaget varmt. — Tack.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Myllykoski, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 140/2021 vp

18.16 **Jari Myllykoski vas:** Kiitoksia, herra puhemies! Kiitoksia kannustavista sanoista ja erinomaisista puheenvuoroista, jotka hyvin kohdentuivat itse aiheeseen.

Täytyy nyt vielä jatkaa hieman sitä omaa perusteluani:

Jos leikin tässä maallikkojuristia, niin jos linnun tappamiseen on poikkeuslupa eli saa ampua kohden ja tappaa sen, katson kyllä, että silloin tämä rauhoituspäätös on sen linnun osalta purettu ja silloin se ei ole enää rauhoitettu eläin siinä vaiheessa. Kun tämä luonnon-suojelulain tulkinta lähtee siitä, että eläintä ei saa hyödyntää, niin kun rauhoitus puretaan poikkeusluvalla, jotta se voidaan ampua, niin silloin se ei kyllä enää rauhoitetuksi muutu siinä vaiheessa, kun sitä haluttaisiin pataa laittaa.

Muutama sana: Meillä on tavallaan kaksi valkoposkianhilajia. Toisia ovat ne, jotka pesivät täällä Suomessa, ja se on se Korkeasaaren aikaansaannos, kun niitä vapautettiin ja ne osasivat sitten hakea kumppaneita Keski-Euroopasta ja rupesivat levittäytymään tänne kaupunkialueille ja aika monien uimarantojen riesaksi ja puistojen nurmien tuhoksi. Sama on merimetsoissa. Meillä on pesimäalueille muuttavia merimetsoja, mutta sitten meillä on valtavia kolonioita. Eräänkin kalastajan kertomuksen mukaan — johonka mieheen luotan — hänellä on viidessä vuodessa ahvensaalis pienentynyt 70 prosenttia, eli enää ei kannata edes kalastaa. Tämä on myös kotimaisen kalan edistämishojelman tiellä, että meillä ei voida näitä lintuja ampua karkotusmielessä.

Eli vielä kerran: direktiivi ei estä näitten lintujen ampumista. Hanhi toki kuuluu ykköseen, joka on erittäin suojeltu laji, mutta merimetsa ei kuulu kumpaankaan, ei metsästettäviiin eikä sitten rauhoitettuihin.

Kiitoksia ympäristövaliokunnalle tämänpäiväisistä kirjauksista. Ne ovat erinomaisia ja kantaa ottavia. Se antoi hieman toivoa, että tämä voisi ympäristövaliokunnassa saada jonnakkain myönteistä ajattelua niin, että se voitaisiin lähettää sitten vaikkapa tuonne valtioneuvostoon.

Mutta ei muuta. Kiitoksia teille. Lakialoitteen kirjoitti hätänumeron verran eli 112. Toivotaan, että se on enne, että nyt tulee tälle asialle apua.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin ympäristövaliokuntaan.